

Juhlajulkaisu
Pekka Vihervuori
1950 – 25/8 – 2020

Toimituskunta
Kari Kuusiniemi
Outi Suviranta
Veli-Pekka Viljanen

Tilausosoite
Suomalainen Lakimiesyhdistys
Kasarmikatu 23 A 17
00130 Helsinki
p. 09 6120 300
toimisto@lakimiesyhdistys.fi
www.lakimiesyhdistys.fi

© Suomalainen Lakimiesyhdistys ja kirjoittajat
Muotokuva julkaistaan taidemaalari Pasi Tammen ja
korkeimman hallinto-oikeuden luvalla

Kannen suunnittelu: Elina Malmi
Taiton suunnittelu: Heikki Kalliomaa
Taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISSN-L 0356-7222
ISSN 0356-7222
ISBN 978-951-855-383-3
ISBN 978-951-855-702-2 (verkkojulkaisu)

Pekka Vihervuori 70 vuotta

Korkeimman hallinto-oikeuden eläkkeellä oleva presidentti, oikeustieteen tohtori Pekka Vihervuori täyttää 70 vuotta elokuun 25. päivänä 2020. Vihervuoren ansiokkaaseen ja monipuoliseen uraan kuuluu tuomioistuintyön ohella merkittäviä jaksoja lainvalmistelussa, yliopistoissa ja hallinnossa. Aloitetaanpa alusta.

Pekka Vihervuori suoritti sekä oikeustieteen kandidaatin että maa- ja metsätaloustieteen maisterin tutkinnot vuonna 1973. Jo opiskeluaikana hän toimi vastaperustetussa Vesihallituksen selvitys- ja asiantuntijatehtävissä. Mikäpä olisi ollut soveliaampaa tulevalle ympäristöoikeuden professorille!

Pekka ponnistikin näistä lähtökohdista tutkijan uralle oikeustieteessä. Lisensiaatintutkinto 1978 ja tohtorinarvo 1982 vesioikeudellisella väitöskirjalla avasivat tien akateemisiin virkoihin. Hän toimi professorina ja apulaisprofessorina niin Helsingin, Turun kuin Lapin yliopistoissa sekä Teknillisessä korkeakoulussa.

Mutta 1980- ja 1990-luvun taitteessa lainvalmistelutehtävät kutsuivat etevää tohtoria. Vihervuori toimi oikeusministeriössä lainsäädäntöneuvoksena 1989–1995. Tuo vaihe oli koko Suomen ja samalla suomalaisen ympäristöoikeuden kannalta äärimmäisen tärkeä, sillä valmisteltiinhan tuolloin ETA-sopimusta ja välittömästi sen jälkeen Suomen jäsenyyttä Euroopan yhteisöissä. Tällä tiellä unionin oikeuden kiemurat tulivat Vihervuorelle läpikotaisin tutuiksi.

Pekka Vihervuoren ura sai uuden käänteen, kun hänet nimitettiin vuonna 1997, niin kuin termi silloin kuului, ylimääräiseksi hallintoneuvokseksi, jota tänä päivänä tituleerataisiin KHO:n määräaikaiseksi oikeusneuvokseksi. Tässä tehtävässä hänen ei tarvinnut kauaa odottaa vakinaista tuomarinvirkaa: jo seuraavana vuonna hän siirtyi lopullisesti tuomioistuinuralle. Vihervuori toimi KHO:n jäsenenä eri jaostoissa, mutta keskeisesti hänen erityisasiantuntemuspiiriinsä kuuluvissa ympäristöasioissa. Hän oli muun muassa ympäristöasioita käsittelevän ensimmäisen jaoston varapuheenjohtaja ennen siirtymistään uransa seuraavalle portaalle.

KHO:ssa kukaan ei voi toimia tuomarina vain kapeaan erityisosaamiseensa kuuluvissa jutuissa. Myös Pekka Vihervuori pääsi osoittamaan yleiset juristintaitonsa hallintolainkäytön lukuisilla eri aloilla. Hänelle eivät olleet vieraita ulkomaalaisasiat, hankinta-asiat, kunnallisasiat, virkamiesasiat, sosiaaliasiat – eivät edes veroasiat. Hyvä juristi, jolla on poikkeuksellinen omaksumiskyky ja tutkijantaito, suoriutuu kaikesta! Todellista innostusta Pekan silmissä näkyi eräissä sellaisissa asioissa, joiden teknis-oikeudellisia hienouksia muut eivät tunteneet riittävästi ymmärtävänsä: ojitusasioissa! Niistä Pekka oli kirjoittanut laajan tutkimuksen, eikä hänen osaamiselleen näissä asioissa ollut kilpailukykyistä haastajaa.

Vuonna 2012 Vihervuori oli valmis tarttumaan uuteen haasteeseen. Korkeimman hallinto-oikeuden presidenttinä lähes parikymmentä vuotta toiminut Pekka Hallberg jäi eläkkeelle, ja KHO oli seuraajaa vailla. Hallbergin läheisenä yhteistyökumppanina KHO:ssa pitkään toiminut ”Pekka kakkonen” oli luonteva työnjatkaja. Pekka Vihervuori toimi korkeimman hallinto-oikeuden presidenttinä 2012–2018. Vihervuori opittiin KHO:ssa tuntemaan talon sisäisistä asioista tunnollisesti huolta kantavana esimiehenä, joka tunsu yksityiskohtia myöten eri tehtäviin liittyvät tarpeet ja ongelmatkin. Yksi keskeisistä uudistuksista hänen presidenttikaudellaan oli organisaatiomuutos, jossa presidentti ei enää perinteiseen tapaan ollut ensimmäisen jaoston puheenjohtaja vaan kullakin jaostolla oli omat puheenjohtajansa. Presidentti keskittyi katsomaan lainkäyttöä koko talon näkökulmasta. Pekka istuikin juttuja kaikissa jaostoissa, mikä asettaa omaksumiskyvylle ja osaamiselle kovat vaatimukset. Kuten edellä käy ilmi, Vihervuori täytti nämä vaatimukset, eikä esittelijöiden tarvinnut juttuja istuntoon viedessään kantaa huolta siitä, onko puheenjohtaja ajan tasalla.

Elämä ei kuitenkaan ole pelkkää työtä edes Pekan kaltaisella henkilöllä, jolla aikaansaannoksista päätellen on käytössä tavanomaista enemmän tunteja vuorokaudessa. Pekan harrastukset painottuvat luontoon ja historiaan. Hän tuntee niin linnut, kasvit kuin sienetkin, ja kesämökillä Hattulassa luonnonläheisyys on ollut läsnä jopa siinä määrin, että puutarhassa pesi kyykäärme. Hänen yleinen tietämyksensä historiasta on tietokilpailutasoa. Ehkä Pekka on kuitenkin innostunut eniten sukututkimukseen liittyvistä arkistokaivauksistaan.

Juhlakirjassa, jolla Suomalainen Lakimiesyhdistys juhlistaa entisen puheenjohtajansa merkkipäivää, ei tietenkään voida sivuuttaa yhdistystoimintaa. Pekka Vihervuori toimi yhdistyksen puheenjohtajana 2005–2007. Hän on myös muutoin ollut mukana yhdistyksen toiminnassa erittäin monipuolisesti niin julkaisutoiminnassa kuin hallinnossa. Pekka on myös Suomen Ympäristöoikeustieteen Seura ry:n perustajajäsen ja toiminut sen hallinnossa vuosikaudet, muun muassa varapuheenjohtajana kahteenkin otteeseen. Vihervuori on Suomalaisen Tiedeakatemian jäsen.

Toimituskunta esittää Pekka Vihervuorelle kunnioittavat onnittelunsa. Samalla kiitämme lämpimästi kaikkia juhlakirjan kirjoittajia heidän arvokkaasta panoksestaan Pekan merkkipäivän juhlistamiseksi. Parhaat kiitokset myös toimistopäällikkö Lea Purhoselle ja kirjan kieliasun tarkistaneelle FL, OTM Kaisa Karppiselle merkittävästä avusta juhlakirjan toimittamisessa.

Kari Kuusiniemi

Outi Suviranta

Veli-Pekka Viljanen